

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura NIK w Olsztynie

LOL – 4101-27-02/2012
P/12/193

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/12/193 Wykonywanie zadań gmin dotyczących ochrony zwierząt w latach 2011 – 2012 (do zakończenia kontroli NIK w jednostce kontrolowanej).

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie

Kontrolerzy Rafał Dmytrenko – Specjalista kp.
upoważnienie do kontroli nr 84309 z dnia 12 października 2012 r.

[dowód: akta kontroli str. 1-2]

Jednostka kontrolowana Schronisko dla bezdomnych zwierząt Dworakowscy w Radysach

Kierownik jednostki kontrolowanej Zygmunt Dworakowski i Grażyna Dworakowska– właściele schroniska dla bezdomnych zwierząt w Radysach.

[dowód: akta kontroli str. 3-6]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższej Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ funkcjonowanie schroniska dla bezdomnych zwierząt w latach 2011 – 2012.

Ocenę tę uzasadnia niezapewnienie warunków chroniących zwierzęta przed zimnem oraz niekontrolowanym przemieszczaniem się pomiędzy boksami, niewyznaczenie osobnych pomieszczeń dla samic z oseskami, niezapewnienie możliwości korzystania z odpowiednich wybiegów przez psy, brak utwardzenia powierzchni kopców powodujący uzależnienie jej stanu od warunków pogodowych, przypadki niezapewnienia separacji zwierząt chorych od zdrowych oraz niewyłożenia podłoża w boksach materiałem łatwym do mycia i odkażania, brak zgodnego z przepisami wykazu zwierząt przebywających w schronisku oraz zezwoleń na odławianie bezdomnych psów.

Opis stanu faktycznego

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. **Spełnianie przez podmiot prowadzący schronisko wymogów formalnych, dotyczących decyzji i zezwoleń umożliwiających rozpoczęcie działalności schroniska.**

Schronisko dla bezdomnych zwierząt w Radysach prowadzone było przez Zygmunta i Grażynę Dworakowskich, każdy z małżonków posiadał osobny wpis do ewidencji gospodarczej, REGON i zezwolenie na prowadzenie schroniska.

[dowód: akta kontroli str. 3-9]

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Działalność schroniska była nadzorowana przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Pieszem na mocy jego decyzji z 10 listopada 2004 r. o wpisie schroniska do ewidencji podmiotów nadzorowanych (pod numerem identyfikacyjnym – 28163401).

[dowód: akta kontroli str. 10]

W badanym okresie schronisko podpisywało umowy ryczałtowe z gminami, od których otrzymywało też jednorazowe zlecenia na odłów i bezterminowe utrzymywanie psów w schronisku. Zygmunt Dworakowski podpisał w badanym okresie 49 takich umów i otrzymał 161 jednorazowych zleceń (w tym 22 umowy i 67 zleceń w 2011 r. i odpowiednio 27 i 94 w 2012 r.).

Grażyna Dworakowska podpisała 15 umów z gminami w 2011 r. i 15 w 2012 r. ponadto w 2011 r. otrzymała 12 jednorazowych zleceń.

Zobowiązania schroniska określone w umowach obejmowały m.in. zapewnienie opieki weterynaryjnej przebywającym w schronisku zwierzętom, a także odławianie i transport bezdomnych zwierząt urządzeniami i środkami, które nie powodowały zagrożenia dla życia i zdrowia zwierząt ani też nie zadawały im cierpienia.

[dowód: akta kontroli str. 11-20]

Ustalone nieprawidłowości

W badanym okresie z analizy dokumentacji w schronisku wynikało, że schronisko posiadało zezwolenia na odławianie psów z terenu 3 gmin – Elk, Mońki i Biała Piska.

Na terenie pozostałych gmin odłowy były prowadzone bez uzyskania zezwoleń wymaganych art. 7 ust 1 pkt 3 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach².

W tej sprawie właściciele schroniska w złożonych wyjaśnieniach potwierdzili, że schronisko posiadało zezwolenia na odławianie psów jedynie z terenu 3 gmin – Elk, Mońki i Biała Piska.

[dowód: akta kontroli str. 21-24,25-28]

Ocena częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

Opis stanu faktycznego

2. Ocena stanu technicznego i sanitarnego schroniska oraz zapewnienia właściwych warunków bytowania zwierząt.

2.1. Stan techniczny i sanitarny schroniska oraz warunki bytowania zwierząt

Przeprowadzone w dniach 15,16 i 17 października br. oględziny stanu technicznego i sanitarnego schroniska, warunków bytowania zwierząt oraz stosownej dokumentacji wykazały m.in. że:

- schronisko dla zwierząt było zlokalizowane w miejscu oddalonym co najmniej o 150 m od siedzib ludzkich, obiektów użyteczności publicznej, zakładów należących do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
- większość ścieżek między pawilonami była utwardzona kostką brukową,
- ze względu na sposób utrzymania zwierząt brakowało możliwości zaklasyfikowania wydzielonych powierzchni jednoznacznie jako kojec lub wybieg. Zgodnie ze stanem faktycznym właściwe będzie dla oceny przyjęcie założenia, iż zwierzęta utrzymywane były na wybiegach pełniących równocześnie rolę kójców,

² Dz. U. z 2005 r. Nr 236 poz. 2008 ze zm.

- psy miały zapewnioną odpowiednią karmę w postaci mięsa – odpadów poprodukcyjnych z rzeźni,
- zwierzęta utrzymywane były w warunkach umożliwiających kontakt wzrokowy z innymi zwierzętami,
- wybiegi dla psów były ogrodzone siatką z podmurówką, a ogrodzenie zewnętrzne wykonano bez podmurówki,
- teren schroniska nie był skanalizowany,
- w schronisku wyodrębniono pomieszczenia przeznaczone do:
 - wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych,
 - trzymania zwierząt zdrowych, w tym osobne dla samców i samic, młodych oddzielonych od matek
 - przechowywania produktów leczniczych weterynaryjnych i wyrobów medycznych,
 - przechowywania środków dezynfekcyjnych oraz do celów socjalnych kwarantanny zwierząt
- podmiot prowadzący schronisko zapewniał zwierzętom przebywającym w schronisku opiekę weterynaryjną, w szczególności w zakresie kontroli stanu zdrowia, profilaktyki i leczenia, zwalczania pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych, przeprowadzania zabiegów kastracji/sterylizacji.
- psy miały zapewnioną karmę, w postaci mięsnych odpadów poprodukcyjnych,
- poza właścicielami zamieszkującymi w budynku schroniska, do opieki nad zwierzętami zatrudniono też osiem osób, które zostały przeszkolone w zakresie opieki nad zwierzętami przebywającymi w schronisku oraz ustawy o ochronie zwierząt.

[dowód: akta kontroli str. 29-47, 134-143]

*Ustalone
nieprawidłowości*

Ponadto, w wyniku oględzin stwierdzono:

A. Wraz z dorosłymi psami w boksie przebywała suka z kilkudniowymi szczeniętami. W schronisku brak było pomieszczeń przeznaczonych dla samic z oseskami. Powyższe stanowi naruszenie wymogu określonego w § 2 ust 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt³.

B. Występowały przypadki nadmiernego zagęszczenia zwierząt w boksach, gdzie na powierzchni 9,2 m² wybiegów spełniających jednocześnie rolę kojców utrzymywanych jest 6 psów o wadze średnio 25 kg lub na powierzchni 15 m² przebywa 13 psów o średniej wadze 12 kg. Stanowi to naruszenie przepisów § 4 ust 3 i § 5 ww. rozporządzenia stanowiących, że w pomieszczeniach lub boksach zapewnia się zwierzętom swobodne poruszanie się a także że wybiegi dla zwierząt mają pozwalać na realizację zachowań właściwych dla przebywających na nich gatunków zwierząt.

C. Na każdym wybiegu znajdowała się tylko jedna буда bez względu na liczbę zwierząt utrzymywanych na danym wybiegu. Nieliczne budy miały zadaszenie ze sklejki wodoodpornej, pozostałe zadaszone były blachą falistą, bez ocieplenia, miały powierzchnię ok. 2,5 m². Nie było możliwości utrzymania na jednym wybiegu dużej ilości zwierząt o różnicowanych charakterach, aby każde z nich znalazło schronienie przed chłodem (także upałem). Kubatura budy przy tej powierzchni i wysokości ok. 2 m nie pozwalała na ogrzanie jej zimą przez psy własnym ciałem. Bud tych nie można uznać za legowiska, gdyż nie pełniły funkcji odosobnienia dla psów. Powyższy stan narusza przepisy § 4 ust 3 rozporządzenia, stanowiące, że w pomieszczeniach lub boksach należy zapewnić psom legowisko. Wybiegi dla psów były nieutwardzone, a w

³ Dz. U. Nr 158 poz. 1657

związku z tym nie zabezpieczone przed rozmiękaniem i zastoinami wody opadowej, w zależności od aktualnych warunków atmosferycznych.

D. W schronisku znajdowały się wybiegi, na których przetrzymywane były zwierzęta chore mimo, że sąsiadowały one bezpośrednio z wybiegami zwierząt zdrowych co przy nieszczelnym oddzieleniu, przy możliwości przedostawania się zwierząt pomiędzy poszczególnymi wybiegami, nie spełnia wymogów separacji zwierząt chorych od zdrowych. Ponadto, stwierdzono przypadki, że zwierzęta chore i okaleczone nie są niezwłocznie izolowane od zdrowych. W trakcie oględzin stwierdzono zaniedbania polegające na pozostawieniu zwierząt chorych, słabszych i okaleczonych na wybiegach ogólnych. Stanowi to naruszenie przepisów § 2 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt stanowiących, że w schronisku dla zwierząt wyodrębnia się pomieszczenia przeznaczone do izolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę.

E. Podłoże w pomieszczeniach dla psów to drobnoziarnisty piasek wysypany bezpośrednio na gruncie, który nie jest materiałem łatwym do mycia i odkażania. Sama wymiana podłoża nie spełniała wymogów czyszczenia i dezynfekcji, gdyż odchody przesiąkały w głąb gruntu. Stanowiło to naruszenie § 4 ust 2. rozporządzenia stawiającego wymóg, aby ściany, podłogi i drzwi w pomieszczeniach lub boksach wykonane były z materiałów łatwych do mycia i odkażania.

Ustosunkowując się do powyższych nieprawidłowości, właściciele Schroniska podali co następuje:

Ad. A: *„Oględziny dotyczyły kojców, w których przebywały psy na kwarantannie. Wygląd ww. suczki ok. 10 kg nie wskazywał wcześniej że jest w ciąży. Podczas oględzin NIK w poniedziałek rano wraz z weterynarzem schroniskowym zauważono, że obok suki jest tzw. ślepy miot. Interwencja podszyta emocjami ze strony uczestniczki oględzin spowodowała natychmiastowe przeniesienie suki do innego kojca, a ślepy miot uśpiono. Powyższy incydent nie wynikał z zaniedbania czy niewiedzy obsługi bądź weterynarza, lecz lekarz weterynarii w tym dniu jeszcze nie zdążył podjąć swoich rutynowych zadań w schronisku. Padły pies leżący na budzie także był na terenie kwarantanny i pracownik odpowiedzialny za wywiezienie go do chłodni był w trakcie wykonywania tej czynności”.*

Ad B: *„Prawdopodobnie przypadek ten dotyczy psów znajdujących się na kwarantannie, które zostały przywiezione chore lub te które zachorowały podczas pobytu w schronisku, ponieważ nie informowano nas o które psy chodzi. Psy chore mogą występować w takim zagęszczeniu bo są z reguły osowiałe, słabo przemieszczają się i nie wykazują agresji.*

Regułą jest że w kojcach przebywa od 1 do 6 psów zdrowych, ustawa o ochronie zwierząt i rozporządzenie w § 4 ust 3 i § 5 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 czerwca 2004 r. nie precyzują jednoznacznie warunków, więc ilość psów w kojcach ustalana jest na podstawie indywidualnego rozeznania, cały czas mając na uwadze dobro psów. Takie postępowanie w schronisku spowodowane jest bardzo dużą liczbą psów. Właściciele dokonują wszelkich starań aby ten stan zmienić (ograniczyć liczbę psów), np. zwiększając zaangażowanie w adopcje, podejmując współpracę z fundacjami „ROTTKA”, „BERNARDYN” itp. Ponadto w planach właścicieli schroniska jest stworzenie ogólnego wybiegu rekreacyjnego dla psów na pow. ok. 20 arów”

Ad C: *„Po odbyciu kwarantanny psy przeprowadzane są na wybiegi w liczbie od 1 do 6 w zależności od charakteru, wielkości i osobowości zwierząt. Te psy podlegają ciągłej obserwacji, czy dobór jest właściwy, a jeśli nie, to psy są przeprowadzane aż do uzyskania właściwego doboru charakteru zwierząt. Budowa wysokich bud podyktowana*

jest koniecznością zapewnienia czystości w ich wnętrzu – pracownik jest w stanie wejść do budy aby usunąć odchody psów, słomę i wymyć, zdezynfekować i odpchlić jej wnętrze. Uważamy, że powierzchnie boksów i bud w schronisku nie powodują ograniczenia i swobody ruchów psów. Przyjęto zasadę, że powierzchnia przebywania psa w pomieszczeniu wynosi od 1,5 do 2 m². Przed modernizacją schroniska pomieszczenia dla psów były utwardzone powierzchnią betonową, która została usunięta ze względów sanitarnych i epizootycznych. Latem zalegający kał i mocz trudny do usunięcia powodował wszechobecny fetor oraz stanowił stałe źródło zarasków. Zimą istniało zagrożenie odmrażania łap przez psy na betonie. Z powodu braku jasnych przepisów naturalne warunki w postaci żwiru wydawały się najlepszym rozwiązaniem. Jeśli chodzi o docieplenie psów zimą i w szczególnych przypadkach najlepsze wydaje się docieplenie słomą”.

Ad D: „Zamierzamy według wskazań kontrolera NIK uszczelnić wszelkie nieszczelności pomiędzy pomieszczeniami według sztuki budowlanej. Kwestię stwierdzenia obecności zwierząt chorych, słabszych i okaleczonych na wybiegach ogólnych omówiono w pkt 1. Według weterynarza schroniskowego codziennie występują takie przypadki w związku z taką dużą liczbą psów w schronisku”.

Ad E: „Żwir na wybiegach jest opryskiwany środkami dezynfekcyjnymi za pomocą środka Pollena JK oraz np. preparatem Arpron – przeciwpchelnym nie rzadziej niż raz w miesiącu lub wg potrzeby. Poza tym podłoże – piasek jest usuwany – wybierany do 20 cm i uzupełniany świeżym żwirem (potwierdzeniem są faktury zakupu żwiru). Weterynarz schroniskowy planuje w przyszłości sporządzenie „zapory” z warstwy wapna w głębi gruntu w każdym boksie”..

[dowód: akta kontroli str. 25-28,29-47,118-120]

Opis stanu
faktycznego

2.2. Opieka weterynaryjna

2.2.1 W badanym okresie opiekę weterynaryjną nad psami w schronisku sprawował lekarz weterynarii zatrudniony na podstawie umowy zlecenia. Z dokumentacji w schronisku wynikało że lekarz przeprowadzał co najmniej dwa-trzy razy w tygodniu w 2011 r. oraz codziennie w 2012 r. kontrolę stanu zdrowia zwierząt. Ponadto przeprowadzał zabiegi sterylizacji i kastracji (0 w 2011 r., 10 sterylizacji i 5 kastracji w 2012 r.), które były dokumentowane w „Karcie ewidencyjnej psa”.

[dowód: akta kontroli str. 11,48,49-57,69-83,116-117]

Każdy pies przyjmowany do schroniska był szczepiony przeciwko wściekliznie, w terminie nieprzekraczającym czasu kwarantanny. Szczepienie to było wykazywane także w indywidualnej Karcie Ewidencyjnej. W badanym okresie w schronisku lekarz weterynarii dokonał 15 eutanazji – 7 w 2011 i 8 w 2012 r. W Karcie Ewidencyjnej, psa poddanego eutanazji lekarz wpisywał jej przyczynę (np. „porażenie tylnych kończyn i uszkodzenie kręgosłupa”) oraz datę wykonania.

W badanym okresie w schronisku wystąpiło 176 zgonów psów w 2011 r. i 157 w 2012 r. (wliczając zabiegi eutanazji). Spowodowane one były w 2011 r. przez zagryzienia – 48 przypadków oraz padnięcia – 121, a w 2012 r. przez zagryzienia – 59 przypadków i padnięcia – 90. Jako przyczyny padnięć wykazywano najczęściej „padnięcie geriatryczne”, „niewydolność sercowo-naczyniową”, „wglóbiecie jelit”. Właściciel schroniska prowadzi rejestr zwierząt padłych z opisem rodzaju i datą zgonu i numerem psa.

[dowód: akta kontroli str. 11, 58-68,130-133,134-143]

2.2.2 Lekarz weterynarii z Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Piszku przeprowadził w okresie prowadzenia schroniska 5 kontroli (w dniach 25.05.2011,

4.07.2012, 21.05.2012, 22.05.2012 i 09.08.2012 - rekontrola). Zalecenia lekarza weterynarii z kolejnych kontroli zawarte w protokołach dotyczyły m.in. przeprowadzenia szkolenia pracowników schroniska w zakresie postępowania ze zwierzętami oraz przepisów o ochronie zwierząt, zaprowadzenia ewidencji psów zbiegłych, zaprowadzenia księgi przyjęć psów na kwarantannę (ewidencję kwarantanny). Ww. zalecenia zostały wykonane. Wpisy odnośnie kontroli przeprowadzonych przez urzędowego lekarza weterynarii, wpisywane były do zeszytu prowadzonego przez weterynarza.

[dowód: akta kontroli str. 84-111]

*Ustalone
nieprawidłowości*

Tylko dwie gminy Elk i Ruciane Nida w umowach ze schroniskiem na 2012 r. zawarły klauzulę zobowiązującą schronisko do sterylizacji psów pochodzących z terenu tych gmin. W przypadku gminy Elk dotyczyło to jedynie tych oddawanych do adopcji. Adoptowano w 2012 r. 8 psów z terenu tej gminy, a wysterylizowano tylko jednego. Z terenu gminy Ruciane - Nida adoptowano siedem psów, z czego tylko cztery wysterylizowano.

W tej sprawie właściciele schroniska wyjaśnili że kwestia sterylizacji nie jest ich problemem, a gmin. Ich zdaniem Gmina chcąc rozwiązać ten problem powinna sterylizację zlecić weterynarzom. Schronisko postara się systematycznie sterylizować psy z terenu gmin, z którymi w umowach zawarto klauzulę o sterylizacji.

Stwierdzono, że w 2011 r. w schronisku przeprowadzono 9, a w 2012 r. - 20 eutanazji psów przebywających na kwarantannie, bez ujmowania tych działań w Kartach ewidencyjnych oraz w wykazie zwierząt przyjętych do schroniska.

Weterynarz zatrudniony w schronisku [...] ⁴wyjaśniła: „Eutanazje te ujęte były w prowadzonej przeze mnie dokumentacji usług lekarsko-weterynaryjnych w schronisku tj. zapisane w zeszycie codziennych usług oraz wewnętrznej dokumentacji mojego prywatnego gabinetu wet. przy rozliczaniu zużycia leków do eutanazji psów (dotyczy to Morbitalu)”.

[dowód: akta kontroli str. 11, 25-28,48]

*Opis stanu
faktycznego*

2.3 Adopcje

2.3.1 Zasady i wymogi adopcji zwierząt ze schroniska zostały określone w obowiązującym „Regulaminie schroniska dla bezdomnych zwierząt Radysach”, który wprowadzał m.in. następujące warunki:

- psy przebywające w schronisku mogły być oddane nowym właścicielom nie wcześniej niż po upływie 14 dni od przyjęcia psa do schroniska (z wyjątkiem szczeniąt);
- psy mogły być wydane po zaszczepieniu przeciwko wściekliznie, a szczenięta przeciwko innym chorobom zakaźnym;
- każda osoba odbierająca psa ze schroniska zobowiązana była do podpisania umowy adopcyjnej;
- właściciele mieli prawo do odbioru zwierząt po udokumentowaniu lub po uwiarygodnieniu prawa własności;
- schronisko nie pobierało opłat za adoptowane ze schroniska psy;
- usypianie zwierząt powinno odbywać się zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt.

[dowód: akta kontroli str. 48]

⁴ Tajemnica ustawowo chroniona – usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.)- odmowa udostępnienia z uwagi na ochronę prywatności osoby fizycznej.

2.3.2 W okresie objętym kontrolą Schronisko przekazało do adopcji 269 psów, z tego 136 psy w 2011 r. i 133 w 2012 r. Zapisy odnośnie adopcji psa umieszczano w rubryce „data zdjęcia z adopcji” w Karcie Ewidencyjnej. Dodatkowo w badanym okresie właściciel prowadził rejestr zwierząt adoptowanych zawierający dane osobowe osoby adoptującej wraz z adresem oraz datę adopcji z numerem psa. Umowa adopcyjna z nowym właścicielem psa zobowiązywała go do m.in. zapewnienia zwierzęciu wyżywienia, wody, schronienia, zaopatrzenia zwierzęcia w obrozę z adresem i numerem telefonu, nie poddawania zwierząt eksperymentom medycznym. Psy były adoptowane zarówno przez osoby prywatne jak i fundacje takie jak Fundacja Skrzywdzonych Zwierząt Bernardyn (adoptowała 7 psów), SOS Dla Wyżłów (11 psów), Fundacja Prima (8 psów), Pogotowie Adopcyjne Posokowców (3 psy) lub Mikropieski (3 psy). W 2012 r. osoba adoptująca psa ze schroniska podpisywała zobowiązanie do sterylizacji psa we własnym zakresie. Za psy adoptowane ze schroniska nie pobierano żadnej opłaty.

[dowód: akta kontroli str. 11,48,83,112,113,114-115]

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie zapewnienie przez Spółkę warunków przetrzymywania zwierząt w schronisku, głównie ze względu na nieodpowiedni stan techniczny i sanitarny pomieszczeń schroniska.

*Opis stanu
faktycznego*

3. Ocena rzetelności prowadzonej dokumentacji dotyczącej przyjmowania zwierząt do schroniska, zabiegów pielęgnacyjnych i weterynaryjnych, eutanazji i adopcji oraz ocena wykorzystania środków z budżetów gmin.

3.1 W badanym okresie dla każdego nowoprzyjętego psa zakładano „Kartę Ewidencyjną” prowadzoną ręcznie przez właściciela schroniska, która zawierała m.in. takie elementy jak: kolejny numer ewidencyjny, datę przyjęcia, opis psa (płeć, rasę, maść), zleceniodawcę odłowienia zwierzęcia (samorząd z którym schronisko podpisało umowę), opis ogólnej kondycji fizycznej poszczególnych psów w momencie przyjęcia ich do schroniska, opis zabiegów weterynaryjnych w trakcie pobytu w schronisku, datę zdjęcia z ewidencji z podaniem przyczyny tj. śmierci (podając przyczynę) lub adopcji. Karta Ewidencyjna była zakładana psom po odbyciu kwarantanny. Wtedy pies otrzymywał numer ewidencyjny, który był zawieszany na obroży. Z dniem 1 czerwca 2012 r. schronisko wprowadziło ręczny wykaz psów przebywających w schronisku, wykaz zawierał takie dane jak data przyjęcia psa (data odłowienia), miejsce odłowu, dane gminy zlecającej odłów, liczbę sztuk odłowionych.

*Uwagi dotyczące
badanej
działalności*

Z informacji, w trybie art. 29 ust 1 pkt 1 lit f ustawy o NIK, uzyskanych od gmin z którymi schronisko miało w badanym okresie podpisane umowy wynikało, że nie prowadziły one ewidencji każdorazowo przekazywanych (wylapywanych) psów do schroniska.

[dowód: akta kontroli str. 83,112, 121-123,124-128]

Stwierdzono, że w latach 2010,2011 oraz na koniec III kwartału 2012 r. dane dotyczące funkcjonowania schroniska przedstawiały się następująco:

- średnia liczba psów w boksie wynosiła odpowiednio 4,4,5,
- liczba boksów wynosiła 345,400,565,
- liczba psów przyjętych do schroniska wynosiła 386,614,642,
- wielkość populacji psów na koniec ww. okresów wynosiła 1083,1341,1670,
- liczba zwierząt wysterylizowanych/wykastrowanych wyniosła 0/0,0/0 i 10/5
- liczba psów adoptowanych wyniosła 78, 135, 132 tj. 20%, 22%, 21% w stosunku do przyjętych w tych samych latach

[dowód: akta kontroli str. 11]

W badanym okresie, tj. do 1 czerwca 2012 r. w schronisku nie był prowadzony wykaz zwierząt w nim przebywających wymagany w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt.

Z dniem 1 czerwca 2012 r. w schronisku wprowadzono wykaz zwierząt przebywających w schronisku, jednak nie zawierał on wszystkich elementów wymaganych w § 6 ust. 2 rozporządzenia m.in. takich jak: opis psa (wiek, gatunek, płeć, maść), dane dotyczące kwarantanny, datę opuszczenia schroniska, datę śmierci z podaniem przyczyny.

Ponadto, w trakcie oględzin schroniska przez NIK nie było możliwości odnalezienia psa figurującego w dokumentach pod konkretnym numerem ewidencyjnym. Przeprowadzono próbę odszukania wskazanych wg numerów psów na terenie schroniska. Właściciel nie był w stanie wskazać wybiegów, na których te psy się znajdują.

W tej sprawie właściciel wyjaśnił: „Wykaz o którym mowa w § 6 ust. 1 rozporządzenia został utworzony w schronisku według zaleceń pokontrolnych lekarza PIW z dniem 1 czerwca 2012 r. W poprzednim okresie prowadzono zeszyt, w którym zapisywano gminę i liczbę psów w niej odłowionych bez szczegółowych danych. Wykaz zwierząt przebywających w schronisku zostanie uzupełniony o elementy brakujące wynikające z rozporządzenia.

W czasie oględzin NIK były problemy z odnalezieniem psów na terenie schroniska na podstawie wytypowanego numeru z karty ewidencyjnej ponieważ doświadczenie w schronisku wymusiło że ze względu na różnicę charakterów i zachowanie behawioralne w stadzie jak najszybciej obsługa schroniska musi rozdzielać psy gryzące się i dopasowywać je według charakterem poprzez przeniesienie do innego boksu. Z tej przyczyny ważniejsze jest zapewnienie zdrowia i życia psa niż prowadzenie ewidencji psów na wybiegu. Problem identyfikacji psa i ewentualnego go odnalezienia przez gminy i osoby fizyczne rozwiązano w inny sposób. Duże gminy np. Elk, Augustów, Biała Piska mają wydzielone pawilony, gdzie znajduje się większość psów z danej gminy. Dodatkowo inna identyfikacją jest możliwa bo dwa razy do roku wiosną i jesienią przeprowadzana jest masowa inwentaryzacja psów polegająca na sprawdzeniu numeru psa, szczepieniu, sprawdzeniu zgodności płci na wybiegu i dokładnych warunków w budach. Osoby fizyczne natomiast mogą na stronie internetowej schroniska przesłać zdjęcie zaginionego psa i na tej podstawie pracownik schroniska zobowiązany jest do odszukania zwierzęcia. Psy, co do których istnieje podejrzenie że mają właściciela np. obroża pozostają dłużej na kwarantannie w celu szybszej identyfikacji”.

Do czerwca 2012 r. rejestracja psów w schronisku następowała dopiero po zakończeniu kwarantanny i zaszczepieniu psów, Z tego powodu w kartach psów jako data przyjęcia nie są wpisywane faktyczne daty umieszczenia psów w schronisku. W praktyce oznaczało to, że nieznana była liczba zwierząt przyjętych do schroniska od konkretnej gminy, ponieważ padnięcia psów do czasu zakończenia kwarantanny nie podlegały jakiegokolwiek rejestracji. W 2012 r. w schronisku padło 8 psów tzw. powypadkowych na kwarantannie, których zgon nie został ujęty w ich Kartach Ewidencyjnych.

Właściciel wyjaśnił: „Do czerwca 2012 r. psy były rejestrowane w schronisku dopiero po zakończeniu kwarantanny. Dopiero aktualne (od czerwca br.) rozwiązania ewidencyjne dają rzeczywiście pełną kontrolę nad przyjęciami psów do schroniska. Ponadto, dwa razy do roku jest przeprowadzana szczegółowa inwentaryzacja schroniska – obok zabiegów weterynaryjnych każdy pies jest odczytywany i identyfikowany. Istnieje możliwość mailowego kontaktu ze schroniskiem i na podstawie przysłanego zdjęcia i danych psa można go identyfikować. Psy co do których jest podejrzenie że mają właściciela pozostają na kwarantannie dłużej w celu szybszej identyfikacji”.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie prowadzenia wymaganej dokumentacji.

4. Ocena wykorzystania środków z budżetów gmin przeznaczonych na sfinansowanie działalności związanej z zapewnieniem opieki nad bezdomnymi zwierzętami.

4.1. Wysokość środków pozyskanych na prowadzenie schroniska w latach 2010-2012 (I półrocze).

W badanym okresie schronisko uzyskiwało przychody ze środków publicznych. W 2011 r. schronisko zawarło z gminami 37 umów na prowadzenie schroniska dla *bezdomnych zwierząt z wynagrodzeniem określonym ryczałtowo oraz otrzymało od nich 79 jednorazowych zleceń*, uzyskując z tych tytułów łączny przychód w wysokości 1 549 157,55 zł. Wartość zawartych umów kształtowała się od 1616 zł (gmina Wąsosz) do 15 000 zł (gmina wiejska Elk).

W 2012 r. schronisko zawarło 42 umowy z gminami i otrzymało od nich 94 zlecenia jednorazowe, osiągając z tego łączny przychód w kwocie 904 785,86 zł.

[dowód: akta kontroli str. 12-20,48,]

Koszty na funkcjonowanie schroniska w badanym okresie były następujące:

- w 2011 r. ogółem 392 100 zł, w tym: szczepienia - 44 790 zł, sterylizacja (inne zabiegi chirurgiczne) - 3000 zł, opieka weterynaryjna – 27 210 zł, usługi (m.in. dezynfekcja, dezynsekcja, utylizacja) - 13 000 zł, zakup leków – 25 000 zł, zakup energii i gazu - 10 500 zł, wywóz nieczystości 2100 zł , koszty administracyjne – 6500 zł, koszty transportu zwierząt – 150 000 zł, płace – 110 000 zł.
- w 2012 r. ogółem 285 670 zł, w tym zł: szczepienia – 38 730 zł, sterylizacja (inne zabiegi chirurgiczne) - 3000 zł, opieka weterynaryjna – 9 632 zł, usługi (m.in. dezynfekcja, dezynsekcja, utylizacja) – 7 000 zł, zakup leków – 20 508 zł, zakup energii i gazu - 6200 zł, wywóz nieczystości 1100 zł , koszty administracyjne – 3500 zł, koszty transportu zwierząt – 100 000 zł, płace – 96 000 zł.

[dowód: akta kontroli str. 129]

4.2. Koszty poniesione na opiekę nad zwierzętami w latach 2010-2012 (I półrocze).

Dzienny koszt utrzymania psa w schronisku w 2011 r. wynosił 3,21 zł (przy dziennym koszcie utrzymania schroniska 4304,60 zł oraz liczbie psów z grudnia 2011 r. - 1341 sztuk).

Natomiast koszt utrzymania psa w 2012 r. wynosił 3,31 zł (przy dziennym koszcie 5030,45 zł oraz liczbie psów z czerwca 2012 r. - 1520 sztuk).

W badanym okresie ewidencję księgową schroniska prowadziła księgowa zatrudniona na etacie. Księgi rachunkowe i ewidencje były przechowywane w budynku schroniska.

[dowód: akta kontroli str. 11,48,129]

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie rozliczanie się z gminami ze środków finansowych otrzymywanych w związku z zawartymi umowami, pomimo iż niezapewniono za nie psom należytych warunków bytowania.

IV. Wnioski

*Wnioski
pokontrolne*

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Zapewnienie właściwych warunków bytowania psów w schronisku poprzez zabezpieczenie im legowisk chroniących przed zimnem oraz wyeliminowanie nadmiernego zagęszczenia w boksach.
2. Wyznaczenie osobnych boksów dla samic z oseskami.
3. Dokonanie napraw przegród pomiędzy boksami, w taki sposób aby uniemożliwić niekontrolowane przemieszczanie się psów.
4. Stworzenie wybiegu o charakterze rekreacyjnym i umożliwienie wszystkim psom codzienne korzystanie z niego.
5. Prowadzenie wykazu psów przebywających w schronisku zgodnie z wymaganiami rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt.
6. Wywiązywanie się z obowiązków w zakresie sterylizacji psów.
7. Zabezpieczenie podłoża w pomieszczeniach dla psów, aby odchody tych zwierząt nie przedostawały się do gruntu.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków*

Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli NIK.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia 19 grudnia 2012 r.

Kontroler
*Rafał Dmytrenko
Specjalista kp.*

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Wojciech Przywieczerski
Wicedyrektor